

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 18. Qui matrimonium accusare possint, vel contra illud testari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

trimonium legitimantur, *c. Tanta & ibi Glof. & Abbas hoc tit. & quidem quoad omnia, præter Cardinalatum, ex Constitutione Sixti V. teste Garzia de benef. 7. p. c. 1. num. 28. etiam sine interveutu instrumentorum dotalium de Jure Canonico, d. c. Tanta & ibi Abbas, contra Jus Civile: nam matrimonium omnem maculam & vitium abstergit, ideoque perinde habentur & sunt, ac si ex legitimo matrimonio nati essent. Idque obtinet etiam si matrimonium illud in articulo mortis, desperatâ jam salute, sit contractum.*

Dixi, ex soluto & soluta, inter quos consistere matrimonium poterat: quia nati ex soluto & conjugata, vel soluta & conjugata, non legitimantur per subsequens matrimonium, mortuâ conjugati aut conjugatæ conjugæ, *d. c. Causam & d. c. Tanta*, (ubi spurii vocantur) quia danti operam rei illicitæ imputatur, quidquid inde evenit, etiam præter ejus cogitatum & intentionem, *c. Continebatur, & c. Tua inf. de homicidio*. Et hi tamquam ex damnato coitu nati ab hæreditate repellendi sunt: imò & ab alimentis eos lex Civilis excludit, *l. Ex complexu C. de incestu nuptiis*. Alioquin Jus Pontificium, in hoc Jus Civile tamquam nimis durum corrigens, jubet etiam ex damnato coitu natos aliâ patre ac necessaria subministrari, *c. Cum haberet sup. de eo qui duxit in matrimonium & c.* quia juris est naturalis, ut pater filium aliat.

4. Quartò, legitimi sunt, nati quidem extra justas nuptias, verùm à summo Pontifice vel alio Principe legitimati. Et quidem quoad spiritalia, veluti quoad beneficiorum & Ordinum capaciter potest summus Pontifex legitimare omnes Christianos, cujuscumque nationis vel provinciæ, tamquam sibi in spiritalibus subjectos: quoad profana verò, veluti ut succedant parentibus, non nisi eos, qui ipsi in profanis subiiciuntur; nisi magna Reipublicæ causâ postularer illegitimum legitimari extra ditionem summj Pontificis, veluti ut reddatur capax successionis in regnum aliquod, *c. Per venerabilem 13. h. t. Aliàs in rebus profanis legitimatio petenda est ab illo Principe laico, cui legitimandus subiicitur, l. 12. D. de natalibus restituendu.*

5. Denique alia acceptione filii legitimi dicuntur, qui per adoptionem, naturæ imita-

tricem, in filios electi sunt. Et hi vocantur legitimi tantùm, ut distinguantur a legitimis & naturalibus simul, quasi quos lex civilis agnoscat, non tamen natura.

Ex prædictis facillè intelligitur, quinam filii illegitimi dicantur, nempe ii, qui ex illegitima conjunctione nati sunt. Græcis una voce generali Nothi dicuntur: eorumque variae sunt species: alii enim Nothi specialiter appellantur, contracta voce generis ad speciem, alii Naturales, alii Spurii, alii aliis atque aliis nominibus nuncupantur: inter quos diligenter distinguendum esse admonet Pont. in *c. Nisi cum priam s. persona verò sup. de renuntiat*. Sed quia in eorum distinctione Interpretes variant, videatur Glof. & Abbas ad *d. s. persona*.

An autem quis sit legitimus, an non, determinatio ad Judicem spectat Ecclesiasticum, *c. Lator presentium 5. & c. Causam 7. h. t.* licet tantùm incidenter moveatur hæc quæstio, quia laicus est omnino incapax hujus judicii, ideoque in hoc casu accessorium non sequitur principale.

TITULUS XVIII.

Qui matrimonium accusare possunt, vel contra illud testari.

1. Non omnes ad accusandum matrimonium admittuntur.
2. Qui & quatenus accusare possint.
3. 4. Qualiter & usque ad quem gradum.

Superest tertia ac postrema pars hujus libri, de dissolutione matrimonii, & quæ eam consequuntur. Dissolvi autem matrimonium de facto non jure contractum privata auctoritate nequit, nec declarari nullum, sed Judicis Ecclesiastici auctoritate & causæ cognitione opus est.

1. Videndum igitur in primis, quinam accusare matrimonium vel contra testificari possunt:

sint: neque enim omnes quancumque aut indistinctè ad illud impugandum admittendi sunt. Nam si quis tempore denuntiationis à Sacerdote factæ tacuerit, is postea contracto matrimonio non auditur, & repellitur ab accusatione; nisi denuntiationem probabiliter ignoraverit, vel juret, quòd de novo post denuntiationem didicerit ea, quæ objecturus est, quodque ad hoc ex malitia non procedat; nam tunc licet ab iis didicisset, qui tempore denuntiationis siverint, repelli non debet, *c. ult. h. t.*

2. Similiter si petatur dissolvi matrimonium ob aliquod impedimentum, quod non continet delictum conjugum, nec alterius, quàm conjugum inter sit, illud dissolvi; veluti, si idè, quia vir sit frigidus vel maleficiatus, aut aliter impotens ad matrimonii actum, vel erratum fuerit in conditione status: tum accusatio ad solos spectat conjuges. Quod si delictum contineat, ut quia aliqui in gradu vetito contraxerint, vel contrahere velle dicuntur, tum quilibet ad accusandum matrimonium admittitur: potissimum tamen parentes, iisque deficientibus proximiores cognati & agnati, id est, frater, soror, patruus, avunculus, amita, matertera, & horum descendentes, *c. Videtur 3. h. t. can. 1. cum seq. xxxv. q. 6.* quia tales genealogiam suam, consanguinitatemque & affinitatem inter contrahentes optimè norunt; ideoque favore matrimonii cæteris præferuntur, *d. 6. Videtur*: licet aliàs in criminalibus causis & contractibus non admittatur neque pater in causa filii, neque filius in causa patris, *d. cap. Videtur*. Progenie verò omni deficiente, ab antiquioribus & honestioribus, quibus eadem propinquitas vel affinitas nota verisimiliter esse debet, accusatio testimoniumque recipi potest, *d. can. 1. cum seq. xxxv. q. 6.* Ubi tamen alter conjugum divitiis, honore, nobilitate & potentia prævaleret, testimonium parentis inferioris omninò suspectum redderetur, nulloque modo admittendum, quandoquidem parentes filiorum incrementa & honores affectare competitoriantur.

3. Quoties igitur aliqui propter impedimentum consanguinitatis vel affinitatis separari petuntur, duobus vel tribus testibus adhibitis, qui de eadem consanguinitate supersint, vel totidem senioribus & melioribus loci, id legitime

comprobari debet, *c. Quoties 5. sup. de testib.* Qui quidem testes etiam personaliter coram Judice compareant & testimonium dicant necesse est, non etiam per litteras, *c. 2. h. t.* insuperque duplici adhibito juramento: primò, quòd non privato odio, neque amicitia, neque pro aliquo commodo, quod habuerint, vel habeant, vel habituri sint, ad hoc fuerint inducti: deinde quòd, sicut ipsi dicunt, rei veritatem acceperint à majoribus suis, credantque ita esse, *d. e. Quoties, can. 3. 4. & 5. xxxv. q. 6.*

4. Cæterum licet olim, quando ad septimum usque gradum prohibitio matrimonii inter consanguineos & affines extendebatur, testes de auditu, non etiam de visu, admitterentur ad eum usque gradum, ob brevem hominum vitam: tamen, postquam ista prohibitio ad quartum gradum reducta est, hoc de auditu testimonium in Concilio Lateranensi rejectum fuit; exceptis duodecim casibus, qui referuntur in *cap. Licet 47. sup. de testibus*, ubi vide.

TITULUS XIX.

De divortiis.

1. Divortium quid sit, quòtriplex, & in quo à Repudio differat.
2. Matrimonium aliud legitimum, non ratum, aliud ratum, non legitimum.
3. Matrimonium legitime contractum jura Pontificis est insolubile.
4. De matrimonio inter infideles contracto.

1. **I**nstituta peractaque legitime accusatione, ad ipsam matrimonii dissolutionem seu divortium pervenitur. Nam divortium est dissolutio matrimonii, quæ utroque conjugate vivente contingit, *Gloss. in can. 1. xxxii. q. 7.* dictum à diversitate mentium, quia in diversas partes eunt, qui distrahunt matrimonium, *p. 2. D. h. t.* vel potius à Divertendo seu Divortendo, ut alii malunt: nam & *divortia aquarum* dixit Cicero, & *divortia itinerum*. Livius.

Differt Divortium à Repudio, quòd illud inter virum & uxorem tantum fieri dicatur, Repudium verò sponsæ remitti videatur, & in